O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 2000 йил 7 июнь, чоршанба • №43 (11.228) • Эркин нархда сотилади

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЭКСПОРТ МАҲСУЛОТИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ БОРАСИДАГИ ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Экспортга маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг экспорт салоҳиятини кенгайтириш, уларни мулкчилик шаклидан қатъи назар, давлат томонидан қўллаб-қувватлаш, амалдаги солиқ имтиёзларини тартибга солиш ва экспортга мўлжалланган рақобатдош маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга шундай имтиёзларнинг рағбатлантирувчи таъсирини кучайтириш мақсадида:

1. Белгилаб қўйилсинки, экспорт қилувчи корхоналар томонидан ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) экспортидан олинадиган даромадларнинг ҳисоб-китоби алоҳида юритилади.

2000 йилнинг 1 июлидан бошлаб мулкчиликнинг барча шаклларидаги экспорт қилувчи корхоналарнинг ўзи ишлаб чиқарган ва эркин алмаштириладиган валютага экспорт қилинган маҳсулотлар (ишлар, хизматлар)дан олинган даромадлари даромад (фойда) солиғи тўлашдан озод қилинсин.

Мазкур солиқ имтиёзи ягона солиқ тўловчилари бўлмиш кичик корхоналарга ҳам жорий этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Давлат солиқ қўмитаси, Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси билан биргаликда бир ҳафта муддатда амалдаги ҳисоб ва ҳисобот тизимини танқидий қайта кўриб чиқиб, унда корхоналар томонидан ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) экспортидан олинадиган даромадларнинг алоҳида ҳисоб-китоби юритилишини кўзда тутсинлар.

2. Экспорт қилувчи корхоналар учун 2000 йилнинг 1 июлидан бошлаб умумий савдо-сотиқ ҳажмида ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотлар (ишлар, хизматлар) экспорти улушига қараб мулк солиғи тўлашнинг қуйидаги тартиби жорий этилсин:

Экспорт улуши 25 фоиздан 50 фоизгача миқдорда бўлганида — белгиланган мулк солиғи ставкаси 50 фоизга камайтирилади;

50 ва ундан кўпроқ фоиз бўлганида — мулк солиғи ундирилмайди.

3. Ушбу фармоннинг 1 ва 2-бандларида кўзда тутилган имтиёзлар экспорт маҳсулоти ишлаб чиқарувчи ҳамда уни мустақил равишда ёки вазирликлар, идоралар, корпорациялар, концернлар, уюшмалар ва компанияларнинг таркибий бўлинмалари ҳисобланувчи ихтисослаштирилган ташқи савдо бирлашмалари ҳамда фирмалари орқали сотувчи барча мулкчилик шаклидаги корхоналарга татбиқ этилади.

Мазкур имтиёзлар эркин алмаштириладиган валютага хом ашё маҳсулотлари — пахта толаси, ип газлама калаваси, линт, нефть, нефть маҳсулотлари, газ конденсати, табиий газ, электр энергияси, қимматбаҳо, рангли ва қора металлар экспорт қилувчи савдо-воситачилик корхоналарига, шунингдек ишлаб чиқариш корхоналарига татбиқ қилинмайди.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Давлат солиқ қўмитаси билан бирга бир ҳафта муддатда ушбу фармонда кўзда тутилган солиқ имтиёзларини қўлланиш тартибини ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда тасдиқласин.

5. Экспорт қилувчи корхоналар учун айрим солиқ имтиёзлари ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта муддатда:

Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида таклифлар;

Ҳукуматнинг илгари қабул қилинган қарорларига тегишли ўзгартишлар киритсин.

7. Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ў. Султонов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
2000 йил 5 июнь.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТУМАНЛАР КЕНГАШЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

ХАЛҚ депутатлари Паркент тумани Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Туман ҳокими Турор Холтоев Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири этиб тайинланганлиги муносабати билан илгари Қибрай тумани ҳокими лавозимида ишлаб келган Мирзамашраб Раззоқович Куччиев Паркент тумани ҳокими этиб тасдиқланди.

ХАЛҚ депутатлари Бўка тумани Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Туман ҳокими Раҳимжон Каримович Обидов ўз аризасига биноан лавозимидан озод этилганлиги муносабати билан илгари Пскент тумани ҳокими лавозимида ишлаб келган Жўравой Деҳқонбоевич Миралимов Бўка тумани ҳокими этиб тасдиқланди.

ХАЛҚ депутатлари Юқоричирчиқ тумани Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Туман ҳокими Мирзахўжа Низаметдинович Қалқулов ўз аризасига биноан лавозимидан озод этилганлиги муносабати билан Алишер Гаппаров туман ҳокими этиб тасдиқланди.

ЭРОНДА ПРЕЗИДЕНТ КИТОБИНИНГ ТАҚДИМОТ МАРОСИМИ

Ўзбекистон Республикасининг Эрондаги элчихонасида Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда» ва «Аллоҳ қалбимизда, юрагимизда» кимтобларининг тақдимот маросими бўлди.

Тақдимот маросимида Теҳронда аккредитациядан ўтган дипломатик ваколатхоналар раҳбарлари, Эрон Ислом Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг МДҲ давлатлари бош департаменти ходимлари, Халқаро ва сиёсий тадқиқотлар институти раҳбарлари, Эрон оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этишди.

Тадбирда «Мустақилликда синалган» ҳужжатли фильми намойиш этилди. Фильмдан сўнг Ўзбекистон Республикасининг Эрондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси И. Акромов И. А. Каримов асарларининг қисқача мазмуни хусусида тўхталиб, Ўзбекистонда эркин бозор иқтисодиёти тамойилларига асосланган демократик давлатнинг ҳуқуқий асослари яратилиши жараёнини тасвирлаб берди. Шунингдек, давлат раҳбари томонидан минтақавий хавфсизлик, тинчлик, барқарорлик, мамлакатда миллатлараро ва фуқаролараро тотувликни сақлаш борасида амалга оширилаётган чоралар ҳақида сўзлади.

Озарбайжон Республикасининг Эрондаги элчиси А. Ҳасанов сўзга чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг мустақил Ўзбекистоннинг Ташқи иқтисодий йўналишини ривожлантириш, ўзбек халқининг миллий ва маданий қадриятларини тиклаш борасидаги ҳиссасини юқори баҳолашини таъкидлади.

Илгари Ўзбекистонни иқтисодий муаммоларни ўзига хос услубда ҳал этаётгани учун танқид қилишарди, — деди икки йилдан зиёд вақт мобайнида мамлакатимизда дипломатик ваколатхонанинг раҳбари сифатида ишлаган, айни пайтда Япониянинг Эрондаги элчиси У. Могасаки. — Аммо Ўзбекистон Президентининг ўша пайтдаги иш услуби ҳаёт тақозосидан келиб чиққан эди. Ҳозир эса биз ана ўша ҳаракатларнинг самарасини кўрмоқдамиз, бунда эса шубҳасиз, Президентнинг ҳиссаси беқиёсдир, — таъкидлади элчи.

Жаноб У. Могасаки Ислом Каримовга ўз ҳурматини изҳор этиб, давлатимиз раҳбарига соғлиқ ва хотиржамлик, юртимизга эса фаровонлик тилади.

Тадбирнинг расмий қисми якунидан сўнг тақдимот маросими иштирокчилари Президент И. А. Каримов асарлари кўргазмаси, «Ўзбекистон — менинг Ватаним» болалар расмлари стенди билан танишдилар.

«Жаҳон» АА.

ҒАЛЛА ЕТИЛДИ, КОМБАЙНЛАР ШАЙ

Вилоятимиз ғаллазорларида ҳосил пишиб етилмоқда. Айрим туманларда дон обдон пишиб етилган карталарга танлаб комбайн солина бошлади.

ЖУМЛАДАН, Янгийўл тумани ғаллакорлари ҳам ўрим йиғимни оммавий бошлаб юбориш учун ҳар томонлама тайёр бўлиб турибдилар. Хусусан, ғалла майдонлари комбайн киритишга мослаб, карта четларидаги буғдойлар қўлда ўрилди.

Яқинда эса туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси ва давлат автомобил назорати бўлими ходимлари ғалла ўрим-йиғимига жалб этиладиган техника воситаларини сўнгги бор назоратдан ўтказдилар. Текширув жараёнида «Янги ҳаёт» ва «Ниёзбош» жамоа хўжаликларида техника мавсумга тайёрланганлиги қайд этилди. Шу билан бирга айрим хўжаликларда баъзи жузий камчиликларга йўл қўйилганлиги ҳам аниқланиб, уларни бартараф этиш чора-тадбирлари кўрилди.

Айниқса, «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги ғаллакорлари ва механизаторлари ишига юқори баҳо берилди. 680 гектар майдондаги «Юна» нав буғдой яхши парваришлангани боис, ҳосил чўғи баракали. Механизаторлар ҳам учта «Енисей» комбайнини ўрим-йиғимга барвақт ва пухта шайлаб қўйганлар. Улар бу йил ҳосил режада белгиланган 30 центнердан анча ошишини ишонч билан таъкидламоқдалар.

— Биз 40 центнердан кам олмасак керак, — дейди ижарачи Тўлқин Камолов. — «Юна» навининг ўзига хос агротехникасини яхши ўрганиб олганмиз. Шу боис 36 гектар майдондаги буғдойимизнинг баландлиги белга уради, бошоқлар ҳам бўлиқ ва тўқ. 150 тонна хирмон уйсак, марра бизники.

СУРАТДА: *«Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги бошқаруви раисининг муовини Абдуманноб Ўсканбоев билан ижарачи Тўлқин Камолов бугун-эрта ўроқ тушадиган буғдой ҳосилини чамалаб кўришмоқда.*

Даврон АҲМАД олган сурат.

«ЎЗБЕКИСТОН: ЗАМИН ВА МАДАНИЯТ ТАРИХИ»

Яқинда Миср Араб Республикаси Ахборот вазирлиги ҳузуридаги Телевидение ва радио уюшмаси «NILE SAT» маданият каналининг мамлакатимизга бағишлаб, сунъий йўлдош орқали Европа, Яқин Шарқ ва Африкадаги арабийзабон томошабинларига тақдим этган телекўрсатуви ана шундай номланди.

Ўзбекистон Республикасининг жаҳон ҳамжамиятида ўзига хос ўрин эгаллаётгани, сиёсат, маданият-маърифат ва иқтисодда эришаётган ютуқлари араб давлатлари оммавий ахборот воситалари вакиллари қизиқишини тобора ўзига жалб этиб келмоқда.

Сунъий йўлдош орқали тўғридан-тўғри эфирга узатилган мазкур дастурда мисрлик етук олимлар, жамоат арбоблари ва ўзбекистонлик талабалар иштирок этди.

Томошабинлар мустақиллик йиллари давомида Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар, мамлакат табиий бойликлари, сармоя ётқизиш имкониятлари тўғрисидаги маълумотларга эга бўлдилар.

Ўзбекистоннинг халқаро ва минтақавий муаммоларни, хусусан, терроризм, экстремизм, наркобизнес каби иллатларни вужудга келтираётган Афғонистон можаросини бартараф этишдаги ташаббуслари, ички ва ташқи сиёсатидаги муҳим қадамлари телетомошабинлар диққатига ҳавола этилди.

Шунингдек, дастур доирасида Ўзбекистон телерадиокомпанияси томонидан тақдим этилган «Бунёдкорлик» ва Самарқанд, Бухоро, Хива шаҳарларидаги тарихий обидалар ҳақидаги ҳужжатли фильмлар намойиш этилди.

Б. ИРИСОВ, «Жаҳон» АА, Қоҳира шаҳри.

ЙЎЛЛАР ЧИРОЙ ОЧАВЕРАДИ

◆ ВИЛОЯТИМИЗ ҳудудидаги умумий фойдаланишга молик автомобиль йўлларини такомиллаштириш, уларда транспорт ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, йўл хўжаликлари беш ой давомида бажарган ишлар якуни бўйича ташкил этилган кўрик яхши натижалар берди. Бу тадбир муносабати билан халқаро ва давлат миқёсидаги анчагина йўллар қиёфаси ўзгарди. Аҳолига қулайлик яратиш мақсадида замонавий бекатлар, машиналар кириш-чиқиш майдончалари бунёд этилди. Чорраҳалар кўркамлашди.

Ана шу таъмирлаш ва ободончилик ишларини амалга оширишда жонбозлик кўрсатган «Тошавтойўл» давлат акциядорлик бирлашмаси тизимидаги бошқармалар ва корхоналар фаолияти хусусида газетамизнинг иккинчи саҳифасида ўқийсиз.

ВИЛОЯТ ҳаёти

ДАРАХТЛАР БЎЙ ЧЎЗМОҚДА

Оққўрғон туманининг «Ўзбекистон» ва «Мустақиллик» маҳаллалари фаолларининг саъй-ҳаракатлари, ташаббускорликлари туфайли кўча ва хиёбонларни, ташкилот ва идоралар, хонадонлар атрофини ободонлаштириш, дов-дарахт экиб, парвариш қилишга алоҳида эътибор бермоқдалар.

Бу хайрли тадбирга «Ўзбекистон» маҳалласи 300 туп, «Мустақиллик» лар эса 500 туп мевали ва манзарали дарахт ниҳолларини экиб, ўз ҳиссаларини қўшдилар. Шунингдек, 560 туп терак кўчатлари бугунги кунда бўй чўзиб, маҳаллалар кўркига кўрк қўшаётгани ҳам таҳсинга сазовордир.

Мукаррама ТОЖИБОЕВА.

ҲИММАТ

ЮҚОРИЧИРЧИҚ. Туман тадбиркорларининг бирлашган касаба уюшмаси қўмитаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси туман бўлими ҳамкорликда Янгибозор қўрғонидаги «Маржон» хусусий ошхонасида «Ғамхўрлик-2000» хайрия тадбирини ўтказишди. Унга боқувчисини йўқотган болажонлардан 30 нафари таклиф этилди.

Болажонлар ҳузурига ташриф буюрган Янгибозор маданият уйи қошидаги «Дилшод» ансамблининг хонанда ва созандалари ўзларининг дилрабо куй-қўшиқлари билан тадбирга янада файз бағишлашди.

Латифжон МАНСУРОВ.

ТУМАН ҲАЁТИ АКС ЭТАДИ

РЕСПУБЛИКА «Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси туман бўлими раҳбари Тўхтамурод Тоғабоев ҳамда рассом Бердибой Ўрозбоевнинг ташаббуслари билан Дўстобод шаҳри марказида тасвирий ташвиқот-тарғибот маркази ташкил этилди. 170 минг сўм маблағ сарфлаб чиройли ва мукаммал безатилган ушбу марказда бундан буён туман аҳолисининг ижтимоий-иқтисодий ҳаёти мунтазам ёритиб борилади.

Дониёр КАМОЛОВ.

ТИНЧЛИК КОРПУСИ ҚИБРАЙДА

Америка Қўшма Штатларидан ташриф буюрган Тинчлик корпусининг 25 нафар аъзоси Қибрай туманидаги «Дўрмон» ва «Байтқўрғон» қишлоқларидаги бир қатор мактабларда ўз дастурлари бўйича ўқувни муваффақиятли якунладилар.

Ўқув жараёнида улар ўзбек ва рус тилларини пухта ўзлаштириб, халқимизнинг миллий урф-одатлари, анъаналарини ўргандилар.

Тинчлик корпуси аъзолари махсус қўлланмалар бўйича тайёргарлик кўриб, кичик бизнес асосларидан таълим бериш ва илғор методик манбаалар асосида мактабларда инглиз тилини ўқитиш ишларига ҳам ўз ҳиссаларини қўшдилар.

Абдулҳамид ФОЗИЛОВ.

ЯНГИ ИШ ЎРИНЛАРИ

Оққўрғон туманида янги ишчи ўринларини яратиш, фуқароларнинг бандлигини таъминлашга ёрдам берадиган турли чора-тадбирларни амалга ошириляпти. Чунончи, туман меҳнат бўлими «Маданият», Ҳ. Олимжон, С. Сегизбоев номли ва бошқа хўжаликлар билан ўзаро шартнома тузиб уларда ишсиз бўлган 25 нафар ёшларни ҳақ тўланадиган жамоат ишига жалб этди. Улар қишлоқларни ободонлаштириш, саришталаш иши билан шуғулланадилар.

Бундан ташқари, «Оққўрғон» ширкат хўжалигидан 10дан ортиқ нафар ишсиз «Усто-шогирд» гуруҳига қабул қилинди, яна 5 нафар банд бўлмаган фуқаролар ҳам иш билан таъминланди.

Ўз мухбиримиздан.

ВИЛОЯТ ҳаёти

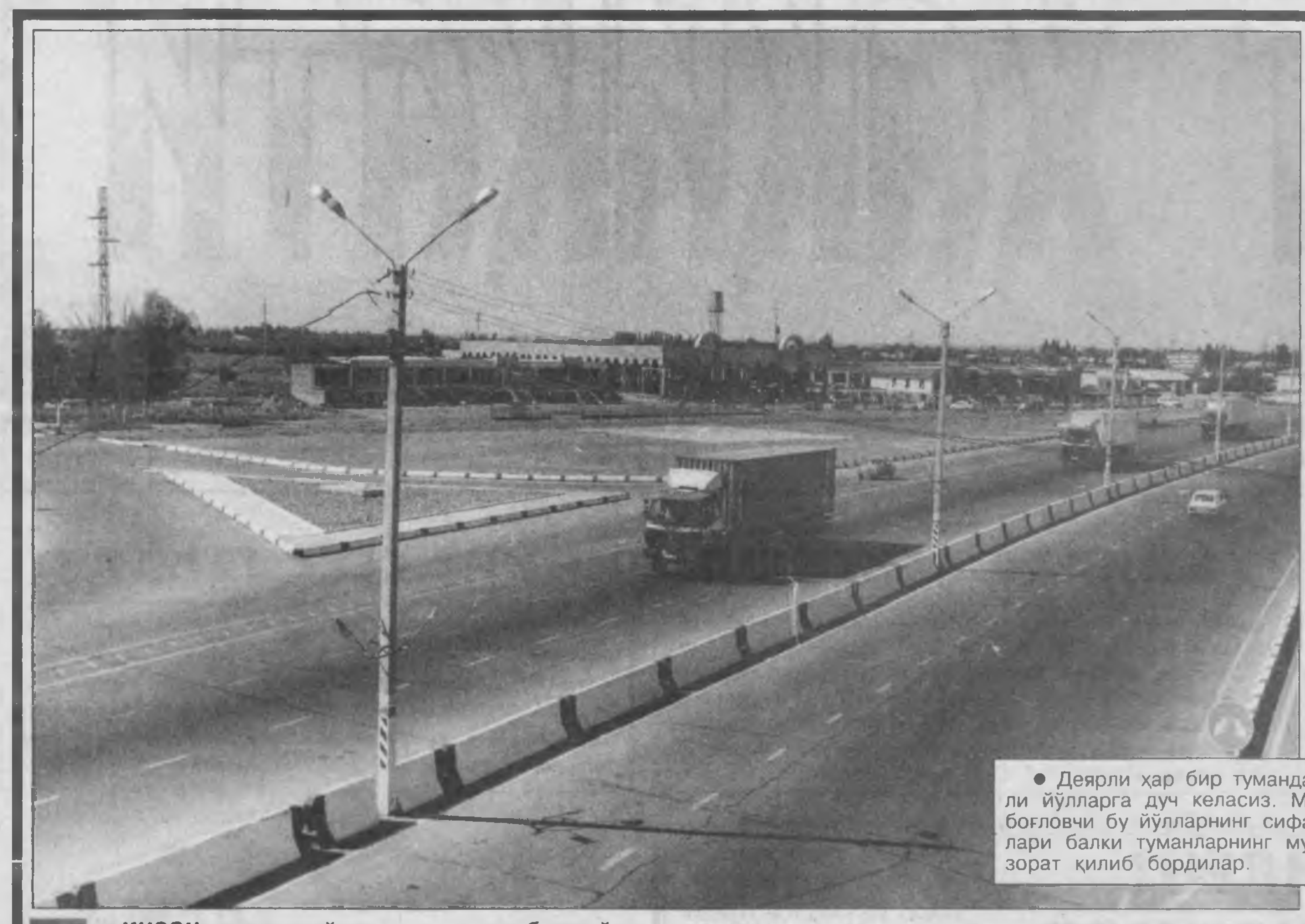

● Деярли ҳар бир туманда шундай чиройбахш туташмали йўлларга дуч келасиз. Манзилларни манзиллар билан боғловчи бу йўлларнинг сифатини нафақат комиссия аъзолари балки туманларнинг мутахассислари ҳам қатъий назорат қилиб бордилар.

ЙЎЛЛАР ЧИРОЙ ОЧАВЕРАДИ

***ИНСОН** ҳамиша гўзалликка интилиб яшайди. Шунинг учун ҳам қайси касб эгаси бўлмасин, ўз соҳасидаги ишни юксак дид ва нафосат билан сифатли бажарса, меҳнатдан олам-олам завқ олади. Бир неча йилдирки, «Тошкент автойўл» давлат акциядорлик бирлашмаси тизимидаги бошқармалар, корхоналар жамоалари ўз бунёдкорлик фаолиятларида ана шу оромбахш туйғудан баҳраманд бўлмоқдалар. Бунинг боиси бор. Уларнинг йўллар умрини узайтириш борасидаги саъй-ҳаракатлари, моддий база яратиш ва уни мустаҳкамлаш учун изланишлари зое кетмаяпти.*

Буни вилоятимизнинг фуқаролари, умуман йўловчилар шаҳар ва туманларда бўлганларида ўз кўзлари билан кўриб диллари қувнамоқда. Йўллар чиройини очиш, улардан иложи борича узоқ йиллар давомида фойдаланишда ҳар йили ўтказилаётган турли кўриклар, танловларнинг самараси кўнгилдагидек бўляпти. Бу йил ҳам икки кун давомида вилоятнинг ўн беш тумани ана шундай имтиҳонга жалб этилди. Унга йўл бошқармалари жиддий ҳозирлик кўрдилар. Бу бежиз эмасди. Ғолибларни рағбатлантириш учун муносиб мукофотлар ҳам ажратилган эди. Совринлар талабчан комиссиянинг батафсил таҳлилларидан кейин одил равишда ўз эгаларини топди.

Бизнинг «Тошавтойўл» давлат акциядорлик бирлашмаси бошқаруви раиси Б. Х. УРАЛОВ билан мулоқотимиз ана шу кўрик давомида эришилган натижалар ва йўлсозларнинг истиқбол режаларига бағишланди.

– Баҳром Ҳабибуллаевич бирлашма тизимида кўрик-танловлар ўтказиш ҳар йилги анъанага айланиб боряпти. Уларнинг йўлсозлар фаоллигини ошириш ва йўллар сифатини яхшилашдаги аҳамияти ҳақида нималар дея оласиз?

– Қайси тармоқда бўлмасин, жамоаларнинг бевосита меҳнат жараёнидаги ҳаракатларини кучайтиришга қаратилган турли тадбирлар, ташаббуслар ўзининг яхши натижаларини бериб келган. Бешта шарт: чорраҳаларни ободонлаштириш ва ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш; йўлларга сиртқи ишлов бериш; намгарчилик туфайли рўй берган чуқурларни тўлдириш; автобус тўхташ майдончаларини кўркамлаштириш; янги автобекатлар қуриш ва мавжудларини таъмирлаш бўйича ташкил этган мазкур кўригимиз ҳам йўлсозларимизда ишчанлик ва ижодий изланишни оширди, деб бемалол айтиш мумкин. Бундан кўзда тутилган мақсад вилоятимизнинг умумфойдаланувдаги узунлиги 3528 километрни ташкил этувчи йўлларини сақлаш, улардан фойдаланиш муддатини ошириш, манзилларни манзиллар билан боғловчи белбоғларга чирой бахш этишдир. Айни пайтда бу кўрик мобайнида беш ойлик ишларимизга якун ҳам чиқариб олдик. Бу вақт ичида 4 километр ўрнига 5 километр узунликда асфальт бетон мосламали йўл қурилди. 91 ўрнига 110 километр масофадаги йўлга сиртқи ишлов берилди. 47 ўрнига 57 километр узунликдаги йўлларнинг ўйдим чуқурлари ямалди. Йўлнинг ўтказувчанлигини таъминлаш кўрсаткичи ҳам аввалги йилларнинг шу даврига қараганда юқори бўлди. Хусусан, беш ойда 44 ўрнига 57 километр йўл ҳаракат хавфсизлиги талаблари даражасида таъмирланиб, фойдаланишга топширилди.

Шуни айтиш керакки, йўлсозларнинг ўз зиммаларидаги масъулиятни чуқур ҳис этиб ишлашлари туфайли умумфойдаланувдаги йўллар чиройига-чирой қўшилмоқда. Йил бошида режалаштириб олганимизга кўра туманлар автомобиль йўл бошқармалари янги автобекатлар қуриш, чорраҳаларни кўркамлаштириш, уларда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш билан жиддий шуғулландилар. Йўлларнинг икки чеккасидаги раҳлларини тўғри ола билиш ҳам бизнинг ишимизда муҳим шартлардан бири ҳисобланади. Сиртқи ишлов пайтида у, албатта, ҳар бир йўл қурувчининг диққат марказида бўлиши керак. Зеро, раҳлар нишаби тўғри олинса, қатлам сиртида сув тўхтаб қолмайди. Бу эса йўл умрининг узайишини таъминлайди.

– Юқорида «Умумфойдаланувдаги» йўл ҳақида сўз юритдингиз, унга қандай йўллар киради?

– Ўринли савол. Вилоятимизнинг Тошкент-Чиноз; Тошкент-Эски-Чиноз; Тошкент-Ғазалкент-Чимён; Тошкент-Ғазалкент-Чорвоқ; «Тошкент-Тўйтепа-Оҳангарон-Ангрен»; Қорасув-Бўка-Бекобод; Янгибозор-Паркент-Қизилтоғ; Тўйтепа-Оққўрғон-Янгийўл; Чиноз-Дўстобод-Оққўрғон йўналишларидан иборат йўллари бу туркумга мансуб. Булар халқаро ва республика тоифасидаги йўллар ҳисобланади. Кўрик натижаларини чиқаришда юқоридаги шартлар бўйича ана шу йўллардаги ишлар самараси ҳисобга олинди.

– Сезишимизча, бу йил кўрик-танловга ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ эътибор берилганга ўхшайди. Бу муҳим бир омил билан боғлиқ эмасми? Чунки, жойларда бўлганимизда, битган иншоотлар билан бирга, янгиларини битиришга интилаётганлар шижоатига ҳам гувоҳ бўлдик.

– Биласизми, йўлларни таъмирлаш ишлари ҳар йили амалга ошириб келинмоқда. Лекин, илгари бу тадбирлар режаси қуйидан бўлгани учун туманлар йўл қурилиш бошқармалари таъмирлашни ихтиёрий тарзда амалга оширишар, маълум бир жойда уч километр йўл созланса, бошқа жойда 4 ёки 5 километр таъмирланиб, йил охирига борганда, умумий ишимиз етарлича кўзга кўринмай қоларди. Бу йил орттирилган тажрибага кўра республика ва халқаро миқёсдаги йўлларнинг қайси бири сиртқи ишловга муҳтожлигини, қайси жойни битум билан тўлдириш кераклигини аниқладик. Айни пайтда йилнинг биринчи чорагида, ярим йиллигида, йил давомида қанча автобекат қурилиши лозимлиги, йўлларнинг қайси қисмида майдончалар очиш зарурлиги ҳам ҳар бир туманга равшан белгилаб берилди. Таъмирлаш борасидаги бу усул ўзини тўла оқламоқда. Йўлсозлар меҳнати ҳам оддий тил билан айтганда юзага чиқиб бормоқда.

– Дарҳақиқат, йўлларни кузатганимизда, қатор туманларда баракали ишлар қилинганлиги кўзга ташланди. Ҳатто изланишлари жиҳатидан бир-бирларига тенг келганлари ҳам бўлди. Аммо, Янгийўл тумани йўл бошқармасига биринчи ўрин, Бекобод туманига иккинчи ўрин берилганида, Бўка туманининг ўзига хос иш услуби қайд этилганида йўллар сифатининг назоратида юрган барча бошқармалар раҳбарлари, бош муҳандислар, мутахассислар комиссия аъзоларининг одиллигига янада қойил қолишди. Ғолибларнинг «Дамас» енгил машинаси, тиркамали трактор ва пул мукофоти билан тақдирланганлари тўғрисидаги якуний ахборотни эса ҳамма қарсаклар билан кутиб олди. Ҳеч қандай баҳслар, эътирозлар бўлмади. Бу ҳақда гапиришимиздан мақсад, бирлашма комиссия аъзоларини танлашда уларнинг қайси фазилатларига эътибор берганлигини билмоқчи эдик.

– Асосан, комиссия таркибига кирган етти нафар кишининг бой тажрибаси, ўз ишини пухта билишига кўпроқ суяндик. Бирлашма бошқаруви раисининг биринчи муовини Зафар Йўлдошев бошчилигидаги Атҳам Дониёрбеков, Неъматжон Нишонбоев, Зокир Қаршибоев, Йўлдошхон Аҳмадхонов, Неъматжон Исломов, Толибжон Пўлатовлардан иборат ажойиб бошқарма раҳбарлари, йўлсоз мутахассислар жамоа ишончини тўла оқладилар, деб айта оламан. Комиссия иш жараёнида йўллар ободончилиги ва юқоридаги шартлар бўйича аввалги йилларда ҳам бутун талабларни мукаммал адо этган Чиноз тумани йўл бошқармасининг меҳнатини ҳам алоҳида рағбатлантиришга лойиқ деб топди ва 300 минг сўм пул мукофоти билан тақдирлади.

– Мумкин бўлса, бирлашманинг пул маблағлари қандай жамғарилиши ҳақида ҳам икки оғиз гапириб берсангиз. Буни сўраётганимизни боиси бор. Бирлашмада моддий базани мустаҳкамлаш борасида ҳам дадил қадамлар қўйилмоқда. Тўғри эмасми?

– Жуда тўғри.

– Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 5 июль қарорига мувофиқ умумий фойдаланувдаги автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш, қайта қуриш, тузатиш, сақлаш ишларини маблағ билан таъминлаш, шунингдек, республика йўл тармоқларининг самарали ишлашини таъминлаш мақсадида «Ўзавтойўл» концерни таркибида мустақил молия кредит муассасаси – Республика йўл жамғармаси вужудга келди. Худди шунингдек, «Тошавтойўл» бирлашмаси таркибида ҳам вилоят йўл жамғармаси ташкил этилди. Вилоятдаги барча хўжаликлар корхоналар, ташкилотлардан (бюджет ташкилотлари бундан мустасно) жамғармага йўл солиғи ундириб борилади. Ана шу маблағ умумий фойдаланувдаги йўлларни талаб даражасида сақлашга сарфланади. Ўрни келганда шуни ҳам айтиш керакки, мазкур қарорга биноан бу йил вилоят бўйича 3 миллиард 722 миллион 832 минг сўм йўл солиғи йиғилиши режалаштирилган. Шундан 2 миллиард 258 миллион 552 минг сўми вилоятдаги асосий йўлларни сақлаш, таъмирлашга йўналтирилади. 1 миллиард 464 миллион 280 минг сўми эса Тошкент–Ўш автойўлининг (Қамчиқ довони) 16-, 145-километрларини бунёд этишга сарфланади. Буни айтишдан мақсад, довон тезроқ фойдаланишга топширилса, келгуси йиллардан бошлаб вилоят йўлларига сарфланадиган маблағ янада кўпаяди. Демак, йўлларимиз равон ва обод бўлиб бораверади. Моддий база мустаҳкамланади. Ҳозирги кунларда Янгийўл туманида ва Чинозда йўлларни таъмирлашга зарур бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган заводлар қурилмоқда.

– Суҳбатимизнинг охирида мазкур кўрикда хизматлари қайд этилиши мумкин бўлган яна қайси туманларни таъкидлаган бўлур эдингиз, деб сўрамоқчимиз.

– Умуман, ўтган йили ва шу йилнинг беш ойи мобайнида Пскент, Зангиота, Ўртачирчиқ туманлари йўл бошқармаларининг ходимлари, ишчилари самарали меҳнат қилишди. Уларнинг чорраҳаларни ободонлаштиришдаги ижодкорлиги, автобекатлар қуришдаги фаолликлари таъкидлашга лойиқдир. Бўстонлиқ йўлсозларининг ҳамон Қамчиқ довонида фидойилик кўрсатаётганликлари ҳамда ўз туманларидан ўтувчи давлат миқёсидаги йўлларни созлашдаги ишларини ҳам таҳсинга лойиқ, дея оламиз. Йўлсозларимиз 2000 йил давомида ўз зиммаларидаги топшириқларни масъулият билан, сифатли бажариб, халқимизнинг, йўловчиларнинг ҳурматига, эътиборига сазовор бўлишларига ишончим комил. Зеро, энг равон, энг гўзал йўллар республикамиз, вилоятимиз иқтисодий қудратини мустаҳкамлашга хизмат қилишини йўлсозларимиз чуқур идрок этмоқдалар.

КЎРИК ЯКУНЛАРИГА КЎРА «ДАМАС» ЕНГИЛ МАШИНАСИ БИЛАН МУКОФОТЛАНГАН ЯНГИЙЎЛ, ТИРКАМАЛИ ТРАКТОР БИЛАН ТАҚДИРЛАНГАН БЕКОБОД, 300 МИНГ СЎМ ПУЛ МУКОФОТИГА САЗОВОР БЎЛГАН ЧИНОЗ, ШУНИНГДЕК, 100 МИНГ СЎМ БИЛАН РАҒБАТЛАНТИРИЛГАН БЎКА ТУМАНЛАРИ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ БОШҚАРМАЛАРИ БОШҚАЛАРГА ЎРНАК ҚИЛИБ КЎРСАТИЛДИ

МУРАББИЙЛАР

БИРЛАШМА бошқарувида ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Бахтиёр Дўстпўлатов ҳамда масъул ходим Раҳмонали Сафаралиевларнинг номлари мураббийлар сифатида алоҳида ҳурмат билан тилга олинади. Улар ўз фаолиятлари давомида қатор ёшларни малакали мутахассислар бўлиб етишишлари учун астойдил жон куйдириб хизмат қилмоқдалар.

Худди шундай меҳрибонлик фазилатлари йўл жамғармаси, ҳаракат хавфсизлиги бўлимларининг масъул ходимлари Абдували ака Орипов, Шоислом Асқаровларда ҳам мужассам. Улардаги ишчанлик, камтарлик ва ҳамкасбларга бўлган самимий муносабатлар бирлашма тизимидаги бошқармалар, корхоналарга ишга келган йигит-қизларнинг маънавий шаклланиши, жамоада ўз ўрнини топишида муҳим аҳамият касб этмоқда.

ИХЧАМ САТРЛАРДА

◆ БУ йил бирлашма тизимидаги бошқармалар ва уларга қарашли корхоналар 2 миллиард 258 миллион 552 минг сўмлик иш бажаришлари керак. Бу маблағ ҳисобига 1500 километр йўл таъмирланади, шу жумладан 33 километр йўлга асфальт-бетон қопламалари ётқизилади. 498 километрли масофага сиртқи ишлов берилади. 230 километрдаги йўл ёриқларига битум мойи қуйилади. 748 километрли йўлда ўтказувчанликни таъминлаш билан боғлиқ тадбирлар амалга оширилади.

◆ Мазкур йилнинг беш ойи ичида 20 ўрнига 25та йўл туташмалари ободонлаштирилди, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида 1663та ўрнига 1946та йўналтирувчи устунчалар ўрнатилди.

◆ Бирлашма нафақат ишлаб чиқариш, бунёдкорлик борасида, балки инсоний қадриятларга бўлган муносабатларда ҳам дил яйрайдиган тадбирларни рўёбга чиқармоқда. Бунга шу йил 9 май Хотира ва Қадрлаш кунида бундан беш-ўн йил аввал йўл хўжаликларида ишлаган, ҳозир карилик гаштини сураётган 230 нафар фахрийларни тўплаб, уларга қимматбаҳо совғалар топширилгани ёрқин мисолдир.

ҒОЛИБЛИК НАШИДАСИ

ЗАФАР шодиёнаси ҳамиша гаштли бўлади. Бу қувончли онларга етиб келгунга қадар Янгийўл тумани автомобиль йўллари бошқармаси ходимлари, хизматчилари 230 километр узунликдаги давлат миқёсидаги йўлларни таъмирлаш, уларга сиртқи ишлов бериш, сақлаш, бир-биридан шинам бекатлар қуриш, чорраҳаларга кўрк бағишлашда сидқидиллик кўрсатиб ишладилар.

Йўлсозларни муваффақиятга етаклаган омиллардан бири ўз касбларига ихлос ва темир интизом бўлди. Жамоанинг меҳнати юзага чиқди. Юзи ёруғлик эса ҳар бир қалбга олам-олам завқ бағишлайди.

СУРАТДА: «Тошавтойўл» давлат акциядорлик бирлашмаси бошқарувининг раиси Баҳром Уралов (ўнгда) кўрик ғолиби Янгийўл тумани автомобиль йўллари бошқармаси бошлиғи Атҳам Дониёрбековга «Дамас» енгил машинаси калитини топшираётган пайт.

ЧИНОЗДА БИТУМ ЗАВОДИ

АНЧА йиллардан бери республикамиздаги каби вилоятимизда ҳам асфальт бетон қопламали йўл қуриш учун ёпишқоқ битум мойи танқислиги сезиларди. Мутахассислар бу қийинчиликдан чиқиш йўлларини ўйлай бошладилар. Қандай бўлмасин ана шундай маҳсулотни мамлакатимизда мавжуд хомашёдан тайёрлаш, кам маблағ сарф қилиб, сифатли битум олишга эришиш зарур эди.

Йўлсоз муҳандисларнинг изланишлари зое кетмади. Сурхондарё вилоятининг Жарқўрғон туманида хом нефть етарлича борлиги бу муаммони ҳал қилишга йўл очди. Энди уни қайта ишлаб бериладиган қурилма яратиш ва амалиётда қўллаш лозим бўларди.

Яқинда бу орзу ушалди. Йилига 40 минг тонна мой тайёрлаш қувватига эга бўлган кичик завод Чинозда қад кўтарди. Яна бир неча ҳафталардан кейин йўлсозлар мушкули осонлашади. Шу кунларда корхонани фойдаланишга топшириш учун сўнгги пардозлаш ишлари амалга оширилмоқда.

● Бирлашма тизимидаги автойўл бошқармалари бу йил аҳолига қулай замонавий автобекатлар қуришни қатъий режалаштиришган. Йил давомида 10та ана шундай кўркам автобекатлар бунёд этилади.

ҲАМ МАЙДАЛАЙДИ, ҲАМ САРАЛАЙДИ

ЯНГИЙЎЛ туман автомобиль йўллар бошқармаси қошидаги завод жамоаси бир неча йиллардан буён йўлларни таъмирлаш учун зарур бўлган маҳсулотларни сифатли тайёрлаб бериши туфайли қўшни туманларда ҳам эътибор топди. Корхонада бетондан қуйилган тўсиқлар, катта йўллар четларига ётқизиладиган деворчалар, йўналтирувчи устунчалар ва турли ҳажмдаги қурилиш буюмлари пишиқ пухталиги, давлат андозаларига мослиги билан ажралиб туради.

Ислоҳотлар бу корхона ҳаётида ҳам ўз самарасини бермоқда. Заводда йилига 120 минг куб ҳажмдаги тошни майдалайдиган қурилма шу ой охирида дастлабки маҳсулотни ишлаб чиқара бошлайди. Айни пайтда майдалаш ва саралаш корхонаси деб ном олган бу даргоҳ йўлсозларни истаганча қум билан таъминлайди.

Саҳифани «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири Саидвали ҲАСАНОВ тайёрлади.

Владимир ГРАНКИН, Дилшод ЮСУПОВ олган суратлар.

«РОВАТАК»ДА АВЖИ БАЛАНД

ЎРТАЧИРЧИҚ туманидаги «Роватак» жамоа хўжалиги қишлоқ хўжалик ширкатига айлантирилгач, кўпгина ижобий ўзгаришлар юз берди. Ички тизимда қилинган янгиланишлардан ташқари далада ишлаётганларнинг меҳнатга муносабатлари ҳам кескин ўзгарди.

Аввало, 614 гектар пахта майдони етмишта оилага пудрат усулида бўлиб берилиб, уларнинг ҳар бири учун алоҳида-алоҳида сарф-ҳаражатлар чек дафтари жорий этилганидан сўнг ҳар бир агротехник тадбир ўз вақтида, сифатли ва тежамли ўтказиладиган бўлди. Жумладан, бу йил чигит ҳар қачонгидан барвақт ва қисқа муддатда экиб олингани учун 400 гектар майдондаги уруғлик ернинг табиий намига ундириб олинди. Фақат 200 гектар ерга чигит суви беришга тўғри келди. Бу биринчидан, текис ва тўлиқ кўчат олиш имконини берган бўлса, иккинчидан ортиқча ҳаражатга хожат қолмади.

Ширкат усули ва айниқса, чек дафтарчаси жорий этилгани боис ғўзани яганалаш, ўғитлаш, қатор ораларини юмшатиш, бегона ўтлардан тозалаш ва суғориш ишлари ҳам ўз-ўзидан тартибга тушиб қолди. Масалан, бу йил 210 гектар майдондаги ғўзага 150 килограмм селитра, 100 килограмм аммофос ва 50 килограмм калий ҳисобидан биринчи озуқа берилди. Қолган майдонга эса шу меъёрдаги ўғит чигит экиш пайтида бирйўла солинган эди.

Ҳозирги кунда карталардаги ғўза ниҳолларининг ривожига қараб, 250 килограммдан 350 килограммгача азотли ўғит билан озиқлантирилиб, сувга тайёрланмоқда. Ўғит бериб бўлинган майдонлар эса пешма-пеш суғориб борилмоқда. Бугунгача қарийб эллик фоиз майдондаги ғўза биринчи сувдан чиқди. 67 нафар сувчи шу иш билан банд. Ўн иккита чопиқ трактори билан қатор оралари сифатли юмшатилмоқда. Хўжаликнинг марказий таъмирлаш устахонасидаги 20 нафар механизатор ҳамда бевосита далада ишлаётган 280 нафар пудратчи учун икки маҳал иссиқ овқат ташкил этилган.

СУРАТЛАРДА: хўжалик бошқаруви раиси Фозил Мансуров билан илғор бригада бошлиғи Ойпошша Убайдуллаева ғўзанинг шоналаш жараёнини кўздан кечиришмоқда; ниҳолларнинг авжи баланд.

Дилшод АҲМЕДОВ олган суратлар.

Замон мулкдори

УНИ МУСТАҚИЛ ДЕЙИШГАНИЧА БОР

Оққўрғон туманида мустақил фаолият юритаётган фермерлар оз эмас. «Илҳом» фермер хўжалиги бошлиғи Ҳусан Турсунбоев шуларнинг бири

«ИЛҲОМ» асосан ўтган йилдан бошлаб оғизга тушди. Ундан олдин эса... Ҳусан Турсунбоев узоқ йил бригада бошлиғи бўлиб ишлади. Фермерлик ҳаракати кенг қулоч ёя бошлагач, мустақил хўжалик юритиш бобида ўзини синаб кўриш истагида 1998 йилда 2,5 гектар ер олиб, буғдой экди. Ҳосил чакки бўлмади – 42 центнер. Бу унга далда берди, ишонч уйғотди. Ўтган мавсумда бирваракайига 14 гектарга буғдой, 16 гектар майдонга пахта экди. Буғдой 56 центнердан, пахта 36 центнердан ҳосил тўкди. Айтиш мумкинки, бу нафақат «Қаҳрамон» жамоа хўжалиги, балки туман миқёсида ҳам энг юқори кўрсаткичлардан бири.

Бу йил ғалласи 15,5 гектар, пахтаси 18 гектар. Буғдойнинг «Сангзор-8» навини, пахтанинг «С-6524» навини экди. Жами 12 киши ишлайди. Бошқача қилиб айтганда, ўн икки оила «Илҳом» ҳисобидан рўзғор тебратади. Тебратганда ҳам...

Хўш, Ҳусан фермерни нима учун мустақил дейишади? Ниманинг ҳисобига юқори ҳосил олишади? «Илҳом»га аъзо бўламан деганлар кўпайиб бораётганлигининг сабаби нимада? Биз бошоқлари кўкракка урадиган буғдойзор уватида Ҳусан фермер билан бафуржа суҳбатлашдик.

– Сизни ўз ишига пишиқ, мустақил фермер, деб таърифлашди. Хўжалик идорасига ёрдам сўраб боравермас экансиз. Туман ҳокимлигига эса, умуман, қадам босмас эмишсиз...

– Фермерлик аслида битта мустақил хўжалик деган гап. Ҳали уни, ҳали буни сўраб, идорама-идора югуриб юрсак, фермерлигимиз қаёқда қолади. Бу ҳақда фермер бўлмасдан олдин ўйлаш керак. Фақат дон комбайнимиз йўқ холос. Бошқа техникамиз етарли. Ўғит, ёнилғи масаласини ҳам ўзимиз ҳал қиламиз. Хўжалик билан бўладиган муомаламиз ўртада тузиладиган шартномада аниқ белгилаб қўйилади. У бизнинг ҳаракат дастуримиз.

Ўзимизнинг комбайнимиз ҳам бўларди-ю, лекин янги рўзғор деганларидек, ҳали қўлимиз қисқа. Қанот-қуйруғимизни ёзганимизга эндигина бир йил бўлди. Аммо иложи бўлмайдиган ишнинг ўзи йўқ. Бунинг ҳам чорасини қилаяпмиз. Аввал «Пахтабанк»нинг туман бўлими билан гаплашдик. Икки миллион сўм имтиёзли, тўғрироғи, кўпи билан 15 фоизли кредит беришга рози бўлишди. Бу ёғи пишгач, бир жойдан «Енисей»ни ҳам гаплашиб қўйдик. Ҳозир ҳужжатларни тўплаш ва расмийлаштиришни тезлаштиряпмиз. Худо хоҳласа, кредитни олишимиз биланоқ «Енисей» ҳам қўлимизда бўлади. Ана шунда бошқаларга ёрдамимиз тегса тегадики, лекин ўзимиз ҳеч кимга эланмайдиган бўламиз.

– Пахта териш машинаси-чи? Ахир 18 гектар пахтангиз бор экан?

– Ўтган йили 16 гектарда пахта етиштирдик. Аммо машинага эҳтиёж сезмадик. Ҳамма ҳосилни қўлда териб олдик. Бунинг ўзи бўлмайди, албатта. Ғўза кун санайдиган экин дейишади-ку, лекин яганани боплаб, ўғити билан сувини вақтида берсангиз, тагини керагида юмшатиб, яйратсангиз, пахта эрта етилади, теримга барвақт тушилади. Бу ҳам ҳосилни тез саранжомлаб олишнинг асосий шартларидан бири. Иккинчидан, теримчиларни рағбатлантиришни ҳам билиш керак. Бизда 12 оиладан имкони бор одам теримга чиқади. Бундан ташқари четдан ҳам ёрдамчи ёллаймиз. Ҳақларини эса беш кунни кутиб ўтирмай, ҳар куни кеч-қурун тарозининг тепасида нақд тўлаб борамиз. Қўлига пул тушиб турган одам лақиллаб юрмайди, ҳаракат қилади.

Айтайлик, бир киши бир кунда ўртача 100 килограмм пахта терди. Ҳар килограммига саккиз сўмдан (масалан, ўтган йилги мавсумда) ҳақ олди. Демак, бир киши 800 сўм пул ишлади. Лекин ҳар оиладан камида икки-уч киши теримга чиқади. Мавсум 20 кун давом этганда ҳам, ҳар бир оила ўртача 30-40 минг сўм даромад топади.

– Сизни сарф-ҳаражатда хасисроқ, жуда тежамли дейишганди...

– Пулни қачон, нимага, қанча сарфлашни билиш керак. Айтингчи, буни хасислик деса бўлармикин? Йўқ, албатта...

– Пулни пул топади... демоқчисизда?

– Шундай. Техникани ҳудабеҳуда ишлатавермаймиз. Буни экиннинг талаби белгилайди. Ёнилғи билан ўғитни керагича сарфлаймиз. Терим пайтида эса пулни аямаймиз. Бу пуллар пировардида икки-уч ҳисса бўлиб қайтиб келади. Ҳосилни тез, яъни сифатини бузмай йиғиштириб оламиз. Бунинг устига қўлда терилгани учун энг юқори нархда ҳақ тўлашади. Қолаверса, машина терими кейинги йилларда қўл теримига нисбатан икки-уч сўм қимматга тушаяпти.

Фермер хўжалигимизнинг озми-кўпми даромадини 12 киши ишлаб топаяпти. Шунга яраша ҳақ олишлари керак. Биз ҳар ойда гектарига 2000 сўм ҳисобидан бўнак бериб борамиз.

– Жуда оз-ку?

– Бу – хамир учидан патир, деган гап. Ҳамма даромадларини санайдиган бўлсак, бармоғимиз етмайди.

– Ҳар бир пудратчимизнинг ўртача ойлик даромади фалон сўмданга тўғри келади, деб айта оласизми?

– Айтсак, ишонмаслигингиз мумкин. Келинг, биргаликда ҳисоблаб чиқайлик. Ўрим-йиғим якунланиб, давлат буюртмасини бажариб бўлганимиздан сўнг аъзоларимизнинг ҳар бирига 300 килограммдан текин буғдой берамиз. Бундан ташқари сўраганларга таннарҳда ҳам сотамиз. Давлатга топширган пахтамизнинг тоннасига қараб, ёғ, кунжара, чигит шелухаси олиб, уларни ҳам пудратчиларимизга тақсимлаб берамиз. Анча арзон нархда, албатта. Тасаввур ҳосил қилишингиз учун айтай: масалан, пахта ёғи қаердан олишимизга қараб 250-280 сўмдан тушади. Буларни ҳам пулга чақиб, ҳисоб-китоб қиладиган бўлсак, аъзоларимизнинг ўртача ойлик даромадлари 20 минг сўмдан ошади.

– Жуда кўп-ку. Ошириб юбормадингизми?

– Ана, айтмадимми, ишонмаслигингиз мумкин, деб. Лекин бу ҳам ҳали ҳаммаси эмас. Ер буғдойдан бўшаши биланоқ, яъни июндан кечикмай, ҳайдаб, аъзоларга бўлиб берамиз. Улар ҳам ҳашак, ҳам дон учун маккажўхори, айримлар эса кечки сабзавот ҳам экиб олишади. Чунки, арзон кунжара, чигит шелухаси берила бошлагандан сўнг хонадонларда мол кескин кўпайди. Бу ҳам оила учун қўшимча даромад манбаи эмасми ахир?

– Эътирозга ўрин йўғ-у, шу ерда бир «лекин»и бор. Сезган бўлсангиз, айрим хўжаликларда чорвачиликка эътибор қайтадан кучайди. Доимо зарар етказадиган, ўрни эса пахтанинг даромадидан қоплаб келинган соҳа кейинги бир-икки йилдан буён фойдага кира бошлади. Айниқса, сутнинг бозори чаққон бўлиб қолди...

– Нимага шаъма қилаётганингизни тушундим. Биз ҳам шу ҳақда ўйлаяпмиз. Пахтачилик ва ғаллачиликдан ташқари чорвачиликни ҳам йўлга қўйиш ниятимиз бор. Аммо ҳозир эмас. Аввал мустаҳкам база яратишимиз, экин майдонимизни янада кенгайтириб, техникамизни бутлаб олишимиз керак. Ана шунда ем ҳам, ҳашак ҳам ўзимиздан чиқадиган бўлади. Хонадонлар эҳтиёжини таъминлашдан ташқари хўжалигимизнинг ҳам озуқа базаси яратилади.

Кўп эмас, аввалига 10-15та зотли сигирдан бошлаш керак. Урғочи бузоқлар ҳисобига сигирлар подаси тўлдирилиб, кўпайтириб борилади. Новвослар эса ўстирилиб, бўрдоқига боқилади. Дастлабки йилларда ўзимизни гўшт билан таъминласак, кейинчалик бозорга ҳам чиқарилади.

– Ана ундан кейин ўзингларда етиштирилаётган сут ва гўштни қайта ишлаш ҳақида ўйлашга навбат келади. Шундай эмасми?

– Бу ҳам бўладиган иш. Уни келажак кўрсатади.

– Энди бугунги гапга қайтсак. Ғўзанинг ривожи ҳақида гап йўқ. Кўчатнинг қалинлиги ҳам меъёрида. Аллоҳ деҳқоннинг кузини берса, мўлжалдаги ҳосилни оласизлар. Аммо мана бу картадаги буғдой манаман деган ғаллакорни ҳам ҳайратга соладиган даражада ҳосил тўплабди. Гап нимада, уруғдами, ёки...

– Уруғда деса ҳам бўлади. Маҳаллий «Сангзор-8» буғдой навининг суперэлита уруғини сепганмиз. Қалинлиги бутун карта бўйлаб бирдек. Ваҳоланки, тавсия қилинганидан бироз камайтириб, яъни гектарига 170 килограммдан уруғ сарфлаганмиз. Шу тўғри бўлган экан. Агар меъёридаги уруғни сепганимизда, кўчат ҳаддан ташқари қалин бўлиб кетаркан.

Бошоқларнинг бўлиқ ва тўқлигини қаранг. Яқинда олимлар келишиб, ҳосилни аниқладилар. Ҳисоб-китобларига қараганда камида 60 центнердан тўкармиш. Жуда ҳурсанд бўлиб кетишди, гўё ўзлари эккандек.

– Ҳосилнинг мўллиги уруғнинг зўрлигидан деяпсизу, аммо суперэлита ҳам инсофли деҳқоннинг қўлига тушсагина шунақа ҳосил тўкади. Ғўза билан ғаллага тегишли ўғитни шахсий ҳамёнини ўйлаб, сабзавотга урадиган фермерлар ҳам борлиги сир эмаску ахир.

– Менимча, бундайлар ўзларини алдашади. Мана қаранг, биз ғалланинг ризқини қиймай, ўғитга ҳам, сувга ҳам тўйдирганимиз учун уруғбоп дон етиштирдик. Оддий эмас, элита уруғ. У камида икки баравар қиммат нархда харид қилинади. Бу жиҳатдан тенг баравар ютганимиздан ташқари, шартнома режасидан ортиқча ҳосилдан яна шунча қўшимча даромад кўрамиз. Агар биз ҳам аллакимларга ўхшаб, ўғитни «чап»га сотганимизда арзимаган пул эгаси бўлардик холос.

– Ҳа, қалолидан қуймасин, ҳамма барака шунда.

– Тўғри айтдингиз-у, лекин бизда бир ёмон одат ўрнашиб қолган. Режа учма-уч келган пайтда юқоридаги раҳбарлар уруғликка мўлжаллаган ғаллани ҳам умумий хирмонга топширишга мажбур қиладилар. Бу кимга зарару кимга фойда. Мана, кўриб турганингиздек, 13 гектар ерда элита уруғлиги пишиб етиляпти. У алоҳида ўриб олиниб, келаси йил ҳосили учун экилса, камида йигирмата фермер хўжалигига етади. Улар 40-50 центнердан ҳосил олганда ҳам туманнинг ғалла режаси ошиб-тошиб кетади, албатта.

Биз ҳозир туман деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси вакиллиги раҳбарлари олдига ана шундай талабни қўйяпмиз. Улар бизни тўғри тушуниб, қўллаб-қувватлашяпти. Шу ниятимизга эришсак, туманимиз ғаллакорларига оз бўлсада, нафимиз теккан бўларди.

Суҳбатдош Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ, «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

МУКОФОТИГА 4,5 миллион сўм

Бозор иқтисодиёти шароитларида корхоналар ва ташкилотлар жамоаларининг муваффақиятли ишлаши муайян даражада ихтирочилик ва рационализаторлик ҳаракатининг йўлга қўйилишига ҳам боғлиқ. Қаерда ишчи-хизматчиларнинг бу оммавий техник ижодкорлиги оқилона ташкил этилган, бунинг учун барча қулай шароитлар яратиб берилган, уларни моддий ва маънавий рағбатлантиришга эътибор лозим даражада бўлса, унинг самараси ҳам шунчалик салмоқли бўлмоқда. Буни «Тошвилоятйўловчитранс» концерни мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Концерн ва унинг корхоналаридаги ихтирочи ва рационализаторларнинг куч-ғайратлари автомобилларни таъмирлаш ишларини такомиллаштириш ва сифатини яхшилаш, унинг деталлари ва қисмларини қайта тиклаш ёки янгидан яратиш, ёнилғи-мойлаш ашёларини тежаш, ишлаб чиқариш шароитларини ва экологик муҳитни яхшилаш, моддий харажатлар ва меҳнат сарфини камайтириш билан боғлиқ бўлган бошқа муаммоларни ҳал этишга қаратилган.

Техника ижодкорларининг изланишлари доим қўллаб-қувватланяпти. Уларга ёрдам берувчи етук мутахассислар бириктилган. Бу муҳандислар рационализаторлар ва ихтирочилардан тушган таклифларни расмийлаштирадилар, ҳар томонлама пухта ўрганиб чиқадилар ҳамда улар юзасидан ўз мулоҳазаларини билдирадилар. Ҳар бир таклифнинг иқтисодий самарадорлиги, амалга оширилиш харажатлари ҳисобга олинади. Шундан кейин уларни амалга оширишга киришилади. Айни вақтда тиниб-тинчимас бундай транспортчилар ўз вақтида рағбатлантириб турилади. Бу уларнинг ижодий изланишда яна фаол иштирок этишга бўлган интилишларини кучайтирмоқда.

Техника ижодкорлигига кенг йўл

Концернда техник ижодкорлик анча оммавий тус олган. Бунинг натижасида ишлаб чиқаришни тараққий эттириш билан боғлиқ бўлган кўпгина муаммолар, технологиянинг қолоқ участкаларини бартараф этиш масалалари ҳал қилинмоқда. Шунинг учун ҳам концерн «Ўзавтотранс» корпорацияси томонидан ҳар йили уюштирилаётган ва техника ижодкорлигини кучайтиришга қаратилган анъанавий кўрик-танловда ғолиблар сафида бормоқда. Ўтган йил натижалари бўйича ҳам корпорацияда энг яхши кўрсаткичга эришилди.

Бир йил давомида 270та рационализаторлик таклифи киритилди. Уларнинг 232таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Ундан кўрилган иқтисодий самара 21 миллион 550 минг сўмни ташкил этди. Янгилик ихлосмандларининг бундай саъй-ҳаракатлари муносиб тақдирланди. Уларга деярли 4,5 миллион сўмлик мукофот пули тўланди.

Концернга қарашли кўпгина корхоналарда бу иш яхши йўлга қўйилган. Уларда бутун бир техника ижодкорлари гуруҳи ташкил топган. Бу соҳада, айниқса, Тошкент вилоят шаҳарлараро йўловчилар ташиш автокорхонаси жамоаси яхши кўрсаткичларга эришмоқда. Унинг ижодкорлари «Ўзавтотранс» корпорациясига қарашли корхоналар ўртасида ўтган йил якунлари бўйича ғолиб бўлдилар. Уларга 32 минг сўмлик пул мукофоти ҳам берилди. Корхонанинг ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғи И. Пименов, авточилангар Г. Пименовларнинг ижодий изланиши жуда самарали бўлмоқда. Улар бир нечтадан таклиф муаллифлари ҳисобланишади. И. Пименов эса вилоят йўловчи ташувчи транспорт концерни корхоналарининг техник ижодкорлари ўртасидаги беллашувда биринчи ўринни олди.

Ўзининг меҳнат фаолиятини техника ижодкорлиги билан узвий қўшиб олиб бораётган, қимматли таклифлари билан ишлаб чиқаришнинг турли хил муаммоларини ҳал қилишга ёрдам бераётган, кўплаб маблағнинг тежаб қолинишига ҳисса қўшаётган рационализаторлар бошқа автокорхоналарда ҳам фаолият кўрсатишмоқда. Чирчиқ автосаройи бош механиги Е. Раскатов ва чилангар А. Мустафоев, Янгийўл автосаройи бош муҳандиси Э. Абдураҳмоновлар шулар жумласидан. Улар сафига Ангрен автосаройи асбобсози М. Бўрибоев, токар Р. Загидулин, Бекобод автосаройи ҳайдовчиси Т. Мадраҳимов, Оққўрғон автосаройи токари К. Мавлонов, Зафар автосаройининг шундай касб эгаси бўлган Н. Нортойлоқов, Келес автосаройи ҳайдовчиси И. Даминов ва бошқа ўнлаб янгилик ихлосмандларини ҳам қўшиш мумкин.

Ўзларининг самарали техник ижодкорликлари билан корхоналарининг бозор иқтисодиёти шароитларида ҳам бир маромда ишлашларига муносиб ҳисса қўшаётган ихтирочилар ва рационализаторлар 2000 йилда ҳам юксак марраларни кўзламоқдалар. Илмий-техника тараққиётини таъминлашга қаратилган юзлаб таклифларни амалга оширишни режалаштириб қўйишди. Ўтган йили «Ўзавтотранс» корпорацияси бирлашма ва концернлари, корхоналари ўртасидаги кўрик-танловда биринчи ўринни эгаллаганлари уларни янги-янги ихтиролар сари руҳлантирмоқда.

Собир ҲАМИДОВ, Усмон МУҲАМЕДОВ.

ЭСИМДА ЎША ДАМЛАР...

Собиқ синфдошлар учрашуви. Бу тадбирни дастлаб ким ва қачон ўйлаб топгану қачондан бери у анъана тусини ола бошлади, деган саволларга аниқ жавоб бериш қийин, албатта. Лекин, нисбатан янги анъана бугунги кунда турмушимизга дадил кириб бораётганлиги рост.

Илк бора мактаб остонасига қадам қўйган болажонлар ўн йил мобайнида устозлари, муаллимлари қўлида илм машаққатларини аста-секинлик билан ўзлаштира бошлайдилар. Эндигина мактабни битириб, муаллимларидан олган сабоқларини мустаҳкамлаган ўспиринларнинг йўллари айри тушган дамлардан бошлаб мустақил катта ҳаёт уларни ўз бағрига олади. Албатта, назарий жиҳатдан бу исбот талаб этмайдиган ҳақиқат эканлиги ҳам ҳеч кимга сир эмас.

Яқинда Ўртачирчиқ туманидаги 10-умумтаълим мактабида ўқиган собиқ ўқувчилар учун вақт чархпалаги роппа-роса йигирма йил ортга қайтгандай бўлди.

Собиқ ўқувчилар шу куни ўз мураббийлари Ғофир ака, Ойша опа, Рихси опа, Насиба опа, Уминиса опа, Ўткир ака, Тошпўлат ака, Кирмоншох ака, Абдулла ака, Клавдия Михайловналар атрофида худди болалик йилларида гирдикапалак бўлишганидек парвона бўлиб, суҳбатлашишди. Улардан Мирзокир Фозилов, Маъмуржон Шофозилов, Гулчеҳра Ирисбоева ва бошқалар ўз мураббийларига дил изҳорларини билдиришди.

Йигирма йилдан сўнг учрашган синфдошлар ҳаяжонли дақиқалардан эсдалик сифатида ўқитувчиларига, мактаб маъмуриятига қимматбаҳо совғаларни топширдилар.

Қарилик гаштини сураётган ўқитувчилар ҳам бундай ажиб, ширин хотираларга сабабчи бўлган унутилмас учрашувдан мамнун бўлишди. Йигирма йил нима деган гап. Шу куни собиқ синфдошлар ҳали эллик йиллик учрашувларни биргаликда, жамулжам ўтказиш насиб этишига тилак билдиришди. Ниятларингиз ижобат бўлсин, дўстлар!

Толиб ҲАКИМОВ, Мастура ХЎЖАЕВА.

СУРАТДА: учрашув онларидан лавҳа

Абдуқодир ЭГАМҚУЛОВ олган сурат.

СТЕВИА – ФОЙДАЛИ ЎСИМЛИК

ЎЗБЕКИСТОН Фанлар академиясининг Генетика ва ўсимликлар тажриба-намуна биологияси институтида стевиа ўсимлигини кўпайтиришнинг илмий асосларини яратиш борасида самарали тадқиқотлар олиб борилмоқда.

Республика Миллий университетининг ботаника боғида ўтказилган тажриба-кузатиш жараёнида стевиянинг биоморфологик хусусиятларига доир қимматли маълумотлар олинди.

Бу фойдали ўсимликни Тошкент вилояти иқлим шароитида етиштиришнинг ўзига хос хусусиятлари ҳам ўрганилди.

Акбар АЛИЕВ.

ЎҚУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълими вазирлиги
Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази
Тошкент вилояти ўрта-махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаси

ТОШКЕНТ ТУМАНИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ КАСБ-ҲУНАР ЛИЦЕЙИ

2000-2001 ўқув йилига қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

9-синфни битирувчилар учун

- Банк операциялари бўйича мутахассис — 3 йил.
- Ҳуқуқшунос иқтисодчи — 3 йил.

Абитуриентлар ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топширадилар:

ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, 086-У шаклидаги тиббий маълумотнома, 3x4 ҳажмдаги 6та фотосурат, яшаш жойидан маълумотнома.

Қўшимча маълумотларни 125-71-73, 125-71-74 рақамли телефонлар орқали олиш мумкин.

Манзил: Тошкент тумани, Дархон қўрғони.

Транспортлар: 123, 179-автобуслар, «Юнусобод-Кўктерак» йўналишидаги автобус, 25-трамвайнинг «Уч қаҳрамон» бекати.

АЁЛ – ТАБИАТНИНГ БУЮК МЎЪЖИЗАСИ

Темурийлар тарихи давлат музейида ёш рассом Қобул Тоировнинг «Шарқ аёли» деб номланган шахсий кўргазмаси очилди

ЁҒОЧ тахталарга авангард усулида ишланган барча сурат ўзига хос ва ғайриодатий бўлиб, шаклу шамойиллари жиҳатидан ҳам бир-бирини мутлақо такрорламайди.

Айтиш мумкинки, бу ўзбек рассомчилик санъатида янги фалсафий-руҳий йўналишдир. Муаллиф бу соҳада узоқ изланди, шарқ лирикасининг ўзига хос жиҳатларини тинмай ва зўр бериб ўрганди. Бу жараёнда у Жавлон Умарбеков, Сафар Султонмуродов, Чори Рўзиев, Баҳодир Жалолов каби таниқли ижодкорлар ва яна кўплаб хорижий рассомларнинг асарлари билан яқиндан танишишдан ташқари жонажон ўлкамиз табиатини ҳам синчковлик билан кузатиб борди. Ана шу машаққатли изланишларнинг пировард самараси Қобилжон яратган суратларда тўла намоён бўлди. Ушбу расмларда аёл образи ўзига хос талқинларда акс эттирилганлиги диққатга сазовордир.

Бир қарашда булар япон миниатюраларини эслатгандек бўлади. Бироқ диққат билан кузатганимиз сари муаллиф ўз услубини яратганини, ноанъанавий тасвир воситаларидан фойдаланганлигини англаймиз, тушунамиз. Аёл суратини иншо этар экан, у юз аъзолари – кўзи, дудоғи, лабини алоҳида-алоҳида чизади ва бу билан табиатдаги жамики гўзаллик, мукаммаллик, олийжаноблик каби хислатлар аёл зоти билан боғлиқ эканлигини таъкидлайди ва ҳаётнинг пайдо бўлишини аёл образи орқали тасвирлайди. Ана шундай расмлардан бири «Орол» деб номланган. Унга тикилсангиз, «Оролни асранг – шунда ҳаётни сақлаб қоласиз!» деган чақириқ қулоқларингиз остида жаранглагандек бўлади... Аёл Оролни қутқариш учун бутун жону жаҳони билан уринади, аммо, у ожиз. Негаки, Орол энди йўқ...

Қобил Тоиров расм чизиладиган тахтача учун фақат шумтол ва чинор дарахтини танлайди. Бу бежиз эмас. Гарчи муаллиф акварель, гуаш ва лаклардан фойдаланса-да, расмда аёл чеҳраси табиий, гўё жонлидек чиқади. Шу боис асар томошабиннинг бутун диққат-эътиборини ўзига тортади.

Кўргазмани томоша қилган кишининг руҳий озуқа олиши, ўз маънавиятини янада бойитиши, дунёқараши кенгайиб, Аллоҳ томонидан инсон учун ато этилган умр боқий эмаслиги, шу боис уни қадрлаш ва мазмунли ўтказиш учун доимо интилиш лозимлигини теран англаши шубҳасиз. Муаллиф ўз асарлари билан инсонларни бир-бирларини асрашга, меҳр оқибатли бўлиб яшашга ундайди.

С.САРИМСОҚОВ.
А.АБАЛЯН олган суратлар.

Ибратнома

ОЛТИНЧИ СЕЗГИ

Инсонда кўриш, эшитиш, таъм билиш, ҳид билиш ва иссиқ-совуқни ажратишдан ташқари олтинчи сезиш қобилияти ҳам бор. Бу сезги бировда кўпроқ, бошқасида камроқ мужассам бўлган. Бундай хислат кўпроқ фаҳм-фаросатли ва ҳушёр кишиларда учрайди. Инсон ҳаётида қувончли ёки қайғули бирор ҳодиса рўй берса, «шундай бўлишини кўнглим сезган эди-я», деган иборани ишлатади. Бирор нохушликни пайқаган одам «шу жойга боришга оёғим тортмаяпти», деган гапни айтади. Биз баён қилмоқчи бўлган воқеа ҳам олтинчи сезгиси бор кимсалар ҳақида.

Қадим замонда бир подшоҳ бўлган экан. У оқилона сиёсат юргизар, мамлакат ободончилиги, халқи фаровонлиги учун саъй-ҳаракатини аямас экан. Гоҳо подшоҳнинг ўзи қаландар қиёфасида, гоҳо унинг ўғли оддий фуқаро кийимида халқ ҳаётидан огоҳ бўлиш мақсадида шаҳар кезиб, одамлар билан суҳбатлашишар экан. Шундай чиқишларнинг бирида, шаҳзода «Одатда сартарошлар шаҳардаги баланд-паст гаплардан кўпроқ хабардор», деб сартарошхонага кирибди. Сартарош мижозни очиқ чеҳра билан кутиб олиб, мулозамат билан курсига таклиф қилибди. Бўйнига оҳори тўкилмаган сочиқ ташланиб, сочи ивитила бошлангач Шаҳзода сартарошни гапга солибди:

– Ҳузурингизга келадиган мижозлар турмушларининг оғирлигидан нолимайдиларми?

– Асло. Ҳозир бир бурда нонга зор одамнинг ўзи йўқ.

– Подшоҳимизнинг юргизаётган сиёсати ҳақида нима дейсиз?

– Халқимиз шу вақтгача бу қадар одил подшоҳни кўрмаган эди. Аллоҳ шоҳимизнинг умрларини узун, давлатларини бундан ҳам зиёда қилсин.

Шаҳзода саройга қайтиб, кўрган ва эшитганларини отасига сўзлаб бераётганда, подшоҳ сўрабди:

– Шаҳарда бирор гадой учрамадими?

– Йўқ, шоҳим, одамлардан суриштирган вақтимда ҳам, шаҳарда тиланчи йўқлигини айтишди. Фақат...сартарошхонада мени бир нарса ажаблантирди. Уста ниҳоятда чапдаст бўлишига қарамай, мен ўтирган курсининг ўнг томонига икки марта ўтганида, қўли қалтираб, бошимнинг терисини икки марта озгинадан тилиб олди.

Қўли титраганини аниқ сездингми?

– Аниқ сездим.

– Бўлмаса, уста билан гаплашиб сартарошхонани икки баробар нархга сотиб олгинда, уста турган ўша жойни кавлаб кўр.

Шаҳзода эртаси куни устанинг розилиги билан сартарошхонани икки баробар нархга сотиб олибди. Айтилган жой кавланганда, ичи олтинга тўла катта хум чиқибди. Подшоҳ олтинларни хазинага қўшмай, катта мадраса қурдирибди ва қолганини юрти ободончилиги учун ишлатибди.

Қиссадан ҳисса: олтинчи сезгиси бор инсон офат-шикастдан холи бўлади, ҳурмати ортади ва ишлари равнақ топаверади.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ.

ХАЛҚИМИЗДА БИР НАҚЛ БОР

Фарзанд тарбияси – инсоният пайдо бўлгандан бери кун тартибидан тушмай келаётган масала. Кўпчилик «ота-оналар болаларга яхши кўринаман, деб дўст бўлишга интиладилар, бу билан бола тарбиясига путур етказадилар», деб ҳисоблайдилар. Хўш, болага сиз ота-онамисиз, дўстмисиз? Эътиборингизга ҳавола этилаётган тест билан танишиб, бир қарорга келасиз, деб ўйлаймиз. Унутманг, ҳар бир жавоб охиридаги рақам баллни билдиради.

Ўзингизни синаб кўринг

1. Қизингиз телевизорда сиз яхши кўрган фильмни кўрсатмай, тақир-тукур мусиқа бўлаётган дастурни томоша қиламан, деб туриб олди. Нима қиласиз?

а) унинг илтимосини бажарасиз — 3.

б) фильм тугашини кутасиз — 0.

в) жим бўлса, ўзига телевизор олиб беришга ваъда берасиз — 2.

2. Болаларингиз сизнинг назарингизда:

а) сиз билан тенг ҳуқуққа эга — 3.

б) сизнинг ёшлигингиз қайтиб келяпти — 2.

в) кичкина каттага ўхшайди — 1.

г) сизнинг тўғри маслаҳатларингизга муҳтож — 0.

3. Сиз ўрта ёшлардаги ота ёки онасиз. Сочингизни қандай турмаклаб юришни ёқтирасиз?

а) ўзингизга ярашадиганини — 0.

б) сўнгги мода қандай бўлса шундай — 2.

в) ёқтирган «юлдуз» артистга тақлид қиласиз — 1.

г) ўғил ёки қизингизга ёққанини — 3.

4. Ёшингиз ҳақида гап кетганда:

а) фарзандларингиз неча ёшдалигингизни биладими — 1.

б) болаларингиз ва ўзингиз орангиздаги ёшдаги фарқни таъкидлашни ёқтирмайсиз — 3.

в) ёшингизни болалардан яширасиз — 2.

г) катта бўлганингиз учун кўп нарса билишингизни таъкидлайверасиз — 0.

5. Қандай кийинасиз?

а) ўғлингиз ёки қизингизга ёққан артистларга ўхшаб — 2.

б) фарзандингизнинг дидига қараб кийинишга интиласиз — 3.

в) ўзингизга ярашадиган кийимни киясиз — 0.

г) ёшларбоп кийимларни ёқтирасиз — 1.

6. Ўғлингиз қўлига узук тақиб олди. Сиз нима қиласиз?

а) унинг ўз иши деб ўйлайсиз — 0.

б) қизларга ўхшабсан, деб ҳазиллашасиз — 1.

в) ҳозир мода шундай дейсиз — 2.

г) сиз ҳам қўлингизга узук тақиб оласиз — 3.

7. Фарзандларингиз мусиқани баланд қилиб қўйди:

а) қулоғингизга пахта тиқиб оласиз — 1.

б) овозини паст қил, дейсиз — 0.

в) «боламга ёқса нима қилай», дейсиз, — 2.

г) ёқмаса ҳам, «Зўр экан», дейсиз — 3.

8. Болалар билан баҳслашганда:

а) хато қиляпсизлар деб айтасиз — 3.

б) баҳс бефойдалигини билиб, келишиб қўяқоласиз — 1.

в) уларга ўз фикрини айтиш учун якуний сўз берасиз — 2.

г) улар ҳақ бўлса, тан берасиз — 0.

9. Болаларингиз ўртоқларини меҳмонга чақиришди. Сиз:

а) нима қилса қилсин, деб ихтиёрни уларга берасиз — 1.

б) улар билан бирга даврада тенгдошдек ўтирасиз — 3.

в) меҳмон болалардан «сизларнинг ота-оналарингиз ҳам шундай қиладими», — деб сўрайсиз — 2.

г) аралашмасам, бирон кор-ҳол бўлади, деб ўйлайсиз — 0.

10. Болалар дискотекага кетяпти. Сиз уйда қоляпсиз:

а) уларга бунақанги тарраллабедодликка тоқатингиз йўқлигини билдирасиз — 0.

б) улар билан бирга рақс тушмоқчисизу, лекин таклиф этишмаяпти — 2.

в) қувончларини бирга баҳам кўрмаганидан ранжидингиз — 1.

г) тайёргарлик кўргандингиз, шу сабаб дилингиз чўкди — 3.

11. Ўзингизни болалардан катта эмаслигингизни нима учун кўрсатмоқчи бўласиз:

а) болалар билан яхши муносабатда бўлиш учун — 3.

б) ёш ўртасидаги фарқ унча билинмайди — 2.

в) шунақа қилса, оила кўпинча бирга бўлади — 1.

г) бу одатий ҳол — 0.

12. Болалар билан муносабатингиз қандай:

а) катталарга қилгандек, муомала қиласиз — 2.

б) болаларга қилгандек муомала қиласиз — 1.

в) уларга дўст бўлиб кўринишга уринасиз — 3.

г) ота-онангиз шундай қилиши керак, дегандек муомалада бўласиз — 0.

ЖАВОБЛАР: ***25дан 36 баллгача*** — охирини ўйламай болалар билан хурсандчиликда вақт ўтказар экансиз. Баъзида жуда ҳаддан ошириб ҳам юборар экансиз. Унутманг, болалар ўз аждоди кимлигини, кимнинг фарзанди эканликларини, ҳаётдаги ўринларини билиб олиши керак.

24-14 баллгача — болаларингиз сиз билан қандай муносабатда бўлишни билишади. Уларга эрк берасиз. Лекин, зарур пайтда ота-она эканлигингизни эслатиб қўясиз. Яхши дўст, қаттиққўл ота ёки она эканлигингизни болалар доимо ҳис қилиб турса яхши бўлади.

13дан 0 баллгача — ота-она худди шундай бўлиши керак. Сиз доимо болаларингизни тушунишга интиласиз, гоҳида уларга ён босасиз. Болаларингиз сизни севади, ҳурмат қилади. Сизнинг яшашингизда ҳамиша ёрдам беришга тайёр ота-она, биринчи дўстни кўрадилар. Бу оилавий бахтнинг асоси. Лекин унутманг, халқимизда бир нақл бор: етти ёшгача болангиз сизга ҳожа бўлсин. Етти ёшдан 17 ёшгача сиз болангизга ҳожа бўлинг. 17 ёшдан кейин дўст бўлинг.

Тарихий лавҳалар

ЗАКОВАТ БУЛОҒИДАН ТОМЧИЛАР

ИСМ КУДРАТИ

Берунийга қўшни бўлган ҳовлидан йиғи овози келиб қолди. Бундан хавотир олган олим, ҳол сўраб чиқди. Қўшни йиғлаб, ягона иниси туҳмат билан зиндонга ташланганини, эрта-индин эса қатл қилинишини айтди. Беруний, гап топа олмай, «Аллоҳ паноҳида асрасин», дея олди, холос.

– Сен, саройда тез-тез бўлиб турасан. Инимни ўлимдан сақлаб қолиш чорасини топ, – зорланди қўшни.

Беруний ўйга толди, сўнгра сўради:

– Инингни исми нима?

– Маҳмур, – жавоб қилди қўшни.

– Қатл қилиш вақтида Султон Маҳмуднинг ўзи бўлади, – деди Беруний. – Шоҳ, қатлга маҳкум этилмишдан унинг исмини сўраш одати бор. Шунда ининг «исмим – Маҳмуд» деб айтсин. Зора султоннинг раҳми келиб, ўлимни зиндон билан алмаштирса.

Олимнинг берган маслаҳати, сал бўлса ҳам, қўшнининг юрагида умид учқунини ёқди, азадан олдин чиққан йиғи – тинди. Икки кундан кейин жарчилар кўча оралаб, бўладиган қатл ҳақида жар солиб, ҳалойиқни регистонга йиға бошлади.

Регистонни одам босган, оёқ қўярга жой йўқ. Бандини кунда ёнига тиз чўктириб, унинг гуноҳини овоза қилишди. Банди йигит, тақдирга тан бериб, қалтирар эди. Шунда Маҳмуд Ғазнавий бандидан сўради:

– Эй гуноҳкор банда! Исминг нима?

– Маҳмуд, – деди банди зўрма-зўр.

– Эшитмадим, қаттиқроқ айт! – ўшқирди султон.

– Маҳмуд, – овоз чиқарди банди.

Орага жимлик чўкди. Оломон ҳам, жаллод ҳам Маҳмуд Ғазнавий ҳукмини кутарди.

– Озодсан! – деди Султон Маҳмуд бирдан жилмайиб. – Сени авф этдим...

Эртасига саройга борган Беруний султондан кечаги мурувват сабабини сўради. Шунда Маҳмуд Ғазнавий деди:

– Бандининг исми Маҳмуд экан. Менга отдош бўлган кимсанинг боши халойиқ олдида жаллод болтаси зарбидан узилса, менинг бошим кесилгандек бўлур эди.

– Уни зиндондан ҳам озод этдинг-ку? – яна қизиқди олим.

– Зиндон азоби – гўр азобидир. Уни ўлимдан сақлаб қолгач, зиндон азобини ҳам раво кўрмадим, – деди султон.

МАҲБУС НАСИБАСИ

Султон Маҳмуд Ғазнавийнинг жаҳли чиққанда, эси кетиб, бир уламони ҳибсга олдирди. Маҳбуснинг ёнига бориб, ҳолидан хабар олишга Берунийдан бўлак ҳеч кимнинг юраги бетламади. Беруний бўлса, маҳбуснинг олдига кунда бориб, унга егулик овқат, сув ва мутолаа қилиши учун китоб олиб бориб турди. Бу ишлар султон қулоғига ҳам етди. Шунда Маҳмуд Ғазнавий ғазабга тўлиб, Берунийни «ер остидан бўлса ҳам топиб келтиришни» буюрди. Олим унинг қаршисида ҳозир бўлгач, қаҳр билан унга деди:

– Мен ҳибсда сақлаётган одамнинг ғамини ейишга сен қандай журъат этдинг? Бизнинг қаҳримизга учраган инсон ҳамма нарсадан бенасиб эканлигидан хабаринг йўқми?

– Эй шоҳим! – деди Беруний Маҳмуд Ғазнавийға. – Сен маҳбусга лозим деб қолдирганинг олдида, мен олиб бораётган нарсалар арзимас бўлиб, Аллоҳ томондан унга кунда юбориладиган насибасидир.

– Мен нимани маҳбусга лозим кўрибман? – ҳайрон бўлди султон.

– Унинг ҳаётини – деди олим, – ҳаёт эса, мен олиб борган нарсалардан минг чандон шириндир.

– Тасанно! Гуноҳингни кечирдим, – деди Маҳмуд Ғазнавий.

ОМАД КЕТГАНДА

Берунийнинг устидан туҳмат хати уюштирилиб, Маҳмуд Ғазнавий уни зиндонга ташлади. Зиндонда олим олти ой ётиб, хўрланди, азоб чекди. Аммо, султонга ва унинг амалдорларининг бирортасига ўзини оқлаш, ёки шароитини яхшилаш борасида сира ялинмади. Ғазнавийлар тахтининг ифтихори бўлган олимнинг ҳолига султоннинг ўзи ачиниб, уни зиндондан озод қилди, саройга яна чақиртирди. Шунда, феъли-атвори ўзгармаган, қайсар олимга қараб туриб:

– Янглишиш бандадан, тузатиш Аллоҳдан экан, ёдимдан ҳам чиқаёзибсан, – деди султон узрини айтиб ва олимдан сўради, – олти ой ичида бирор кимса сени сўрамади – дўстларинг йўқми?

– Омади кетган одамда дўст қолмас! – деди Беруний.

Аъзамжон АЗИМОВ, профессор, техника фанлари доктори.
(Давоми бор).

(Давоми.
Боши ўтган сонларда).

Ҳар тўғрида

ГАПИРАДИГАН ИТ

Гапирадиган тўтиқуш, айрим сўзларни айтадиган маймунлар ҳақида эшитгансиз. Буни қарангки, ҳатто оддий итни ҳам гапиришга ўргатиш мумкин экан. Инсоннинг энг яқин дўсти ҳисобланган шундай жонивор Россиянинг Рязань шаҳрида истиқомат қилувчи Зенкинлар оиласида яшамоқда. У эгаси илтимос қилса, унинг исми «Оля»лигини, қатор сўзларни, масалан «мама» сўзини аниқ талаффуз этади.

Ҳозир саккиз ёшга кирган итнинг «сўзлашишга» бўлган қобилиятини унинг икки ёшлигида эгаси сезиб қолган. Айни вақтда у ажойиб изқувар ҳамдир. Эгаларининг дала ҳовлиларида ўғирлик қилган ғаламисларни бир неча бор топиб берган.

«КИМЁГАР»НИНГ УЧИНЧИ ҒАЛАБАСИ

Республика 9-миллий чемпионати олий табақаси жамоалари навбатдаги ўн олтинчи тур учрашувларини ўтказдилар. Тўрт учрашувда мезбонлар, уч ўйинда меҳмонлар ғалаба қозонишди. Уч учрашув бир хил ҳисобда (0:0) дуранг натижа билан тугади.

Ушбу тур вилоятимиз вакиллари учун омадли бўлди. Ҳатто, Бекободнинг «Металлург» жамоаси номдор рақиб — «Нефтчи» футболчилари билан дурангга эришишганини ҳам маъқуллаш мумкин.

Аввало, «Пахтакор» жамоаси ҳақида икки оғиз сўз. Бир пайтлар ўзбек футболининг фахри бўлган ушбу жамоа бу йилги мавсумда мухлисларни ранжитмоқда. Ўз майдонидаги учрашувларнинг ҳам аксариятини бой бераётганини кутилмаган ҳол деб бўлмайди. Ўн олтинчи турдаги «Самарқанд» жамоаси билан бўлган учрашувда «Пахтакор»чилар, ҳатто, ўртамиёна жамоа даражасида ҳам ўйин кўрсата олмадилар.

Шу нуқтаи назардан олганда «Дўстлик» — «Навбаҳор» беллашувини ушбу турнинг энг чиройли ва қизиқарли учрашувларидан бири бўлди, дейиш мумкин. Наманганлик футболчилар чемпиондан чўчимай, майдонда эркин ҳаракат қилишиб, вакилларимиз дарвозаси олдида кўплаб хавфли вазиятларни вужудга келтирдилар. Фақат ҳимоячи ва дарвозабоннинг маҳоратларигина жамоани голдан сақлаб қолди.

«Дўстлик» футболчиларининг ҳужумлари эса янада шиддатлироқ бўлди. Жамоа тўпурари Жаъфар Ирисметов ўйиннинг 20-дақиқасида боши билан чиройли гол киритиб, ҳисобни очишга муваффақ бўлди. Аммо, Фарид Ҳабибуллин киритган тўп ундан гўзал бўлди. Унинг рақиб дарвозасига ўткир бурчак ҳолатида туриб, тўпни маҳорат билан тўрга туширгани шу куни ўйингоҳга келган кўпминг сонли футбол ишқибозларига ёқиб тушди. Улар гол муаллифини ўринларидан туриб, қийқириғу қарсаклар билан узоқ олқишладилар.

«Дўстлик» ҳисобни янада ошириши мумкин эди. Бироқ ҳужумчилар баъзан қулай имкониятларни бой бердилар. Мухтор Қурбонов эса учрашувнинг 6-дақиқасидаёқ рақиб дарвозаси томон белгиланган 11 метрлик жарима тўпини киритолмади.

«Семурғ» «Зарафшон» жамоаси дарвозасига учта жавобсиз тўп йўллаб, жадвалдаги еттинчи ўринда анча мустаҳкамланиб олди.

Ушбу турда дарвозаларга энг кўп тўп «Кимёгар» — «Темирйўлчи» учрашувида киритилди. Вилоятимиз вакиллари бу учрашувни 4:3 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал қилдилар. Бу «Кимёгар»нинг мавсумдаги учинчи ғалабасидир.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Хоразм» — «Насаф» — 0:0; «Турон» — «Сурхон — 1:4; «Трактор» — «Андижон» — 3:0, «Сўғдиёна» — «Бухоро» — 0:1; «Гулистон» — «Қизилқум» — 0:0.

Вилоятимиз вакили — «Дўстлик» ўн олти учрашувдан сўнг 41та очко тўплаб, чемпионатда якка пешқадамлик қилмоқда. Иккинчи ўринда бораётган «Самарқанд» жамоасида 34 очко бор.

Навбатдаги ўн еттинчи тур учрашувлари 11 июнь якшанба куни ўтказилади. Бу сафар вилоятимизнинг тўрттала вакили сафарда ўйнайди.

«ИСТИҚЛОЛ»НИНГ ТЕСКАРИ РЕКОРДИ

МАМЛАКАТ футбол чемпионати иккинчи табақаси вилоят биринчилигининг навбатдаги тур учрашувлари ўтказилди. Тўрт учрашувда йирик ҳисоб қайд этилди. Дарвозаларга жами 24та тўп киритилди.

ПСКЕНТ туманининг «Истиқлол» жамоаси футболчилари мавсум бошидан бери «ўзига хос ўйин» кўрсатиб келмоқдалар. Улар шу кунгача ўтказилган бешта ўйиннинг бирортасида, ҳатто, дуранг натижага ҳам эриша олмай, ҳаммасини бой бердилар. Жамоа рақиб дарвозасига бор-йўғи тўртта гол киритиб, ўз дарвозасидан эса 34та тўп ўтказиб юборди ва бу борада ҳам тескари рекорд ўрнатди.

Оҳангарон туманининг «Қорахитой» жамоаси ўйиндан-ўйинга ўз маҳоратини ошириб, турнир жадвалидан аста-секин юқорилаб бормоқда. Ўтган турда улар Тошкент туманининг «Умид» жамоасини йирик (5:1) ҳисобида мағлубиятга учратиб, иккинчи ўринга кўтарилдилар. Рақиб дарвозасига кўп гол уриш ва ўз дарвозасидан кам тўп ўтказиш борасида ҳам улар иккинчи ўринда турибдилар.

Бошқа учрашувлар қуйидагича якунланди: «Оҳангарон» — «Тўйтепа» — 5:0, «Шоликор» (Қуйичирчиқ) — «Акмал» (Оққўрғон) — 1:0, «Цементчи» — «Олмалиқ» — 1:2.

Вилоят биринчилигида барқарор ўйин кўрсатаётган «Оҳангарон-С» жамоаси жадвалда карвонбошилик қилмоқда.

Самад ЙЎЛДОШ.

Об-ҳаво

Об-ҳавони кузатиш бош бошқармасидан хабар қилишларича, 7-11 июнь кунлари пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида ҳаво бироз булутланиб турсада, ёғингарчилик кутилмайди. Дастлабки кунларда ҳарорат кечалари 15-20, кундуз кунлари эса, 32-37 даража иссиқ бўлиши мумкин. Шу даврнинг кейинги кунларида ҳарорат кўтарилиб, кечалари 17-22 даража, кундуз кунлари 35-40 даража атрофида иссиқ бўлиши кутилади.

Қибрай туманидаги 8-сон кўчма механизациялашган жамлама
ТУГАТИЛАДИ.
Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида «Қишлоқ қурилиш» очиқ акциядорлик жамиятида қабул қилинади.
Манзил: Тошкент шаҳри – 100. Яккасарой тумани, Аския кўчаси, 26.
«Қишлоқ қурилиш» ОАЖ.
Тел.: 55-37-19.

Юқоричирчиқ туманидаги «ЖХМҚК-12» корхонаси
ТУГАТИЛАДИ.
Даъволар 1 июлгача қабул қилинади.

Янгийўл туманидаги I-ўрта мактаб томонидан 1996 йилда Мансуров Илхом Юсупович номига берилган UZC № 026183 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

1996 йилда Зангиота туманидаги 25-ўрта мактаб томонидан Мирқосимов Умид Рихсибоевич номига ўрта мактабни битирганлик тўғрисида берилган UZA № 083838 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48
Эълонлар: 133-40-48, 136-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-365. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Музаффар ҚЎЧҚОРОВ. Адади 9.405 нусха.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: якка обуначилар учун 205, ташкилотлар учун 206. Босишга топшириш вақти – 20.00. Босишга топширилди – 18.30. 1 2 3 4 5 6